

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN BIJ
ARCHEBO-RAPPORT 2019C179**

**PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
PUTTE - STOMPAARSHOEK**

J.J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT, K. BOUCKAERT,
& A. DOUCET

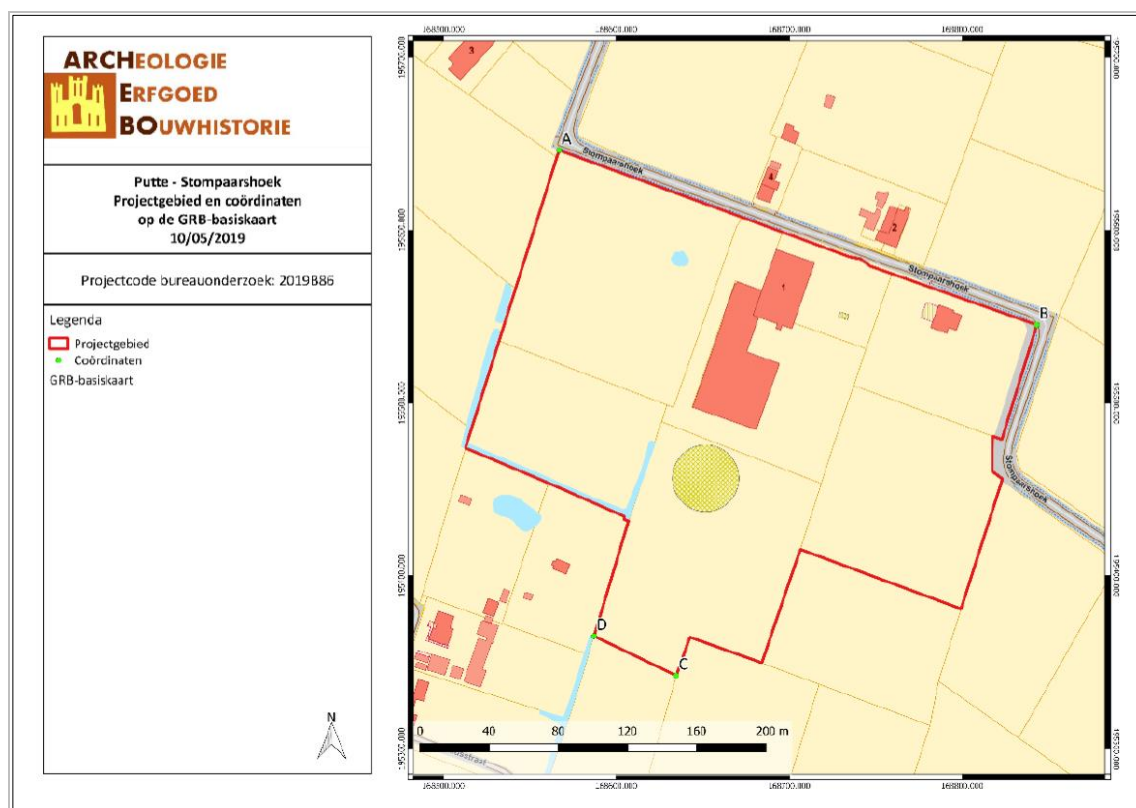
JUNI 2020

PROJECTCODE PROEFSLEUVEN 2020C179

1 ALGEMEEN

Technische Fiche

Naam site:	Putte - Stompaarshoek		
Onderzoek:	Programma van Maatregelen		
Opdrachtnemer:	ARCHEBO bvba		
	Merelnest 5		
	3470 Kortenen		
Projectleiding:	Jan Claesen		
	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Ligging:	Antwerpen, Putte, Stompaarshoek 1		
Kadaster:	Putte, afdeling 1, sectie B, perceelnummers 203L, 203S, 203T, 202C, 201B, 204B, 206 & 207C		
Coördinaten:	A	X	168566.873
		Y	195646.318
	B	X	168843.173
		Y	195545.255
	C	X	168634.670
		Y	195342.279
	D	X	168587.156
		Y	195365.166

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019)

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen.

Aanleiding van het vooronderzoek

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba in opdracht van dhr. Marc Verschueren een archeologienota opgemaakt voor het terrein ter hoogte van Stompaarshoek 1 in Putte, een gemeente gelegen in de Belgische provincie Antwerpen. Op het projectgebied zullen door de opdrachtgever de bestaande landbouwgebouwen uitgebreid worden, zullen nieuwe landbouwgebouwen en -constructies opgetrokken worden en zal een nieuwe verharding aangelegd worden. Het totale projectgebied is ca. 59 691,477 m² groot.

Resultaten van het vooronderzoek zonder en met ingreep in de bodem

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van zo veel mogelijk beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Het onderzoek toonde aan dat het plangebied waardevolle archeologische resten zou kunnen bevatten vanaf de steentijd tot nieuwe tijd.

In de ruime omgeving van het plangebied bevinden zich enkele meerdere waarden. Het betreft 12 artefacten, waarvan 10 in silex, 1 in Wommersom en 1 in glimmerzandsteen uit het Mesolithicum (CAI 102533), een staartfragment van een gepolijste bijl uit het Midden-Neolithicum (CAI 100276), een 17de-eeuwse kapel (CAI 103303), sporen van een 17de-eeuwse walgracht (CAI 110346), sporen van vier 18de-eeuwse sites met walgracht (CAI 110344, CAI 110341, CAI 110240 en CAI 103304), een 18de-eeuwse langwerpige gracht (CAI 110349), sporen van twee 18de-eeuwse hoeves (CAI 110348 & 103301), sporen van een 18de-eeuwse (mogelijke) schans (CAI 164512), sporen van een 18de-eeuwse schrans en tenslotte sporen van een 18de-eeuwse molen (CAI 110239).

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het projectgebied gebouwen stonden rond 1777 en vanaf 1904 tot nu.

Op de bodemkaart wordt het terrein grotendeels gekarteerd als Sdgy (matig natte lemige zandgronden met duidelijke humus en/of ijzer B horizont, zwaarder wordend in de diepte), het zuiden wordt gekarteerd als Pdcz (matig natte lichte zandleemgronden met verbrokeld textuur B horizont, grover of lichter wordend in de diepte). Het projectgebied ligt op een zuid-gerichte helling aan de Itterbeek -vallei. De Stompaarsbeek stroomt ca. 200m ten westen van het projectgebied, de Holleveldenloop stroomt ca. 500m ten oosten van het projectgebied en de Itterbeek stroomt ca. 700m ten noorden van het terrein. Het projectgebied ligt volgens het Digitaal Hoogtemodel tussen ongeveer 14,5 en 17,5 meter boven de zeespiegel.

Uit het **bureauonderzoek** blijkt tevens dat zowel de topografische als hydrografische ligging van het terrein ideaal zijn voor steentijdsites. Er is dan ook een hoog potentieel voor het aantreffen van dergelijke sites. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden.

Uit de **landschappelijke boringen** bleek dat het meest westelijke terrein in het verleden is afgegraven en terug is opgehoogd. In de boringen is te zien dat de oorspronkelijke A-horizont en Bh- of Bs-horizont is afgegraven en uiteindelijk is opgehoogd met een dik pakket C-horizont.

Ook dat het zuidelijke terrein (Boringen 3, 4, 5) heeft eenzelfde proces ondergaan als het westelijke. Ook hier is er afgegraven en opgehoogd geweest. Deze keer niet met de C-horizont, maar met puin aangevulde grond. Rondom de silo lijkt de bodem vergraven geweest te zijn.

Uit de landschappelijke boringen van het oostelijk terrein bleek voor de rest van het terrein afwisselend een (rest van de) Bh- (humusaanrijking) of Bs-horizont bewaard te zijn. Telkens op een diepte van 30 – 45cm treffen we deze aan waarna er op een diepte van 70 – 90cm de C-horizont zichtbaar wordt.

Bij het vooronderzoek in de vorm van **proefsleuven** werden in totaal 5 sporen geregistreerd. Aangezien deze sporen geen dateerbaar materiaal bevatten, ze een slechte tot matige bewaring kennen en het geïsoleerde sporen betreft, is de archeologische waarde gering. Hierdoor biedt het onderzoeksterrein geen kennisvermeerdering van het terrein en de omliggende omgeving.

Conclusie

Alle relevante en beschikbare bronnen zijn geraadpleegd. Het onderzoeksterrein biedt geen potentieel op kennisvermeerdering van het terrein en de omliggende omgeving. Om deze reden stelt ARCHEBO bvba geen vervolgonderzoek voor.

Deze nota ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht indien er alsnog archeologische resten aan het licht komen.

3 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

De Raymaeker, Annelies, en Laurane Dupont. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Bredestraat te Putte". Verslag van Resultaten & Programma van Maatregelen. Kessel-Lo: Studiebureau Archeologie bvba, 2016.

De Rijck, Anna. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Molenstraat en Waversteenweg te Sint-Katelijne-Waver". Verslag van Resultaten. Aartselaar: ABO nv, september 2018.

De Rijck, Anna. "Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Molenstraat te Sint-Katelijne-Waver (Prov. Antwerpen)". Programma van Maatregelen. Aartselaar: ABO nv, september 2018.

Laga, Pieter, Stephen Louwye, en Stéphane Geets. Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium). *Geologica Belgica* 4, 2001.

Van Ranst, E, en C Sys. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000). Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Verrijckt, Jeroen, en Jeroen Vermeersch. "Archeologienota Putte, Oude Molen". Verslag van Resultaten. Beerse: J. Verrijckt Archeologie & Advies, april 2019.

Verrijckt, Jeroen, en Jeroen Vermeersch. "Archeologienota Putte, Oude Molen - Programma van Maatregelen". Programma van Maatregelen. Beerse: J. Verrijckt Archeologie & Advies, april 2019.

4 FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2019) ..2